

ГІГІЄНА ДОЇННЯ КОРІВ

А.О. Фокіна, студент

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Бондар А.О.

Миколаївський національний аграрний університет

У статті розкрита тема яка має реальний шанс вирішення усіх накопичених за минулі роки проблем, які заважають стати йому справді конкурентоспроможною галуззю тваринництва та одним із найбільш прибуткових видів агробізнесу.

Ключові слова: доїльні установки, інновації, доїння корів, обладнання, апарати.

Постановка проблеми. Сьогодні багато керівників господарств, які зберегли молочне скотарство й утримують дійне стадо корів, незважаючи на складну фінансово-економічну ситуацію в країні, мають бажання і надалі розвивати цю галузь. Однак рано чи пізно перед ними виникає дилема непростого вибору шляхів розвитку галузі — вкладання фінансових коштів у реконструкцію молочно-товарної ферми і модернізацію обладнання чи будівництво нової доїльної зали.

Варто зазначити, що вибір того чи іншого рішення повинен базуватися на розумній оцінці власних можливостей і завдань, які стоять перед господарством. Завдання у всіх без винятку агровиробників тваринницької галузі сьогодні, як ніколи, майже однакові: скоротити трудові і фінансові витрати, поліпшити якість продукції, збільшити обсяги її виробництва. Тобто щоб мати прибуток, слід постійно думати про підвищення конкурентоспроможності виробництва молока.

Сучасні інноваційні технології у молочне скотарство України йдуть дуже повільно, попри наявну їх перевагу та нові перспективи, що відкриваються перед галуззю. І найкращий тому приклад — технологія роботизованого доїння корів [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз затрат часу на виконання окремих елементів операції «доїння» показав, що трудомісткість цього процесу залежить від комплексу факторів, серед яких особливе місце належить системі доїння, методам і прийомам праці, кваліфікації виконавців. На одні і ті ж прийоми за однакових систем доїння виконавці витрачають різний час, до того ж послідовність виконання елементів процесу в них різна. В одних випадках це відповідає технологічним вимогам, а інших - порушує їх.

Дослідження, здійснені на фермах з дворазовим доїнням корів у Київській, Харківській, Чернігівській та Одеській областях, показали, що правильне дворазове доїння не знижує надойв молока, порівняно з триразовим, при збалансованій годівлі корів, суворому дотриманні та виконанні технологічних операцій, методів і прийомів праці [2].

Постановка завдання. Розгляд питань щодо гігієни доїння корів та використання інноваційних технологій в скотарстві.

Теоретичне обґрунтування проведених досліджень. Вперше автоматизоване доїльне обладнання на практиці почали використовувати з 1992 року в Голландії (робот-маніпулятор компанії Lely Industries N. V.), поява якого була обумовлена рядом об'єктивних чинників:

- висока трудомісткість доїльного процесу;
- зростання вимог до якості і безпечності молока;
- збільшення витрат на оплату праці операторів машинного доїння корів.

Досконалість доїльних машин визначається якістю стимуляції рефлексу молоковіддачі. Вітчизняні доїльні апарати (наприклад серійний АДУ-1) з одночасною (синхронною) дією доїльних стаканів мають не тільки високу інтенсивність виведення молока, а й дуже нерівномірне (пульсуюче) його надходження до молокозбірної камери колектора, що спричиняє значні коливання вакуумметричного тиску в колекторі. Під час доїння високопродуктивних корів у цьому режимі молокозбірна камера колектора переповнюється, відтак виникає потреба у значному збільшенні її об'єму.

Доїльні апарати з попарною дією доїльних стаканів забезпечують високу стабільність надходження молока в колектор, удвічі збільшують кількість стимулюючих подразнень, але мають нижчу інтенсивність молоковиведення порівняно з апаратами одночасної дії доїльних стаканів. Апарати такої конструкції (наприклад, «Інтерпульс-90», МР-80 «Імпульс», гідропульс «ДеЛаваль», Класік-300 «Вестфалія») тривалий час випускають провідні зарубіжні фірми Швеції, Данії, Німеччини [3].

Залежно від технології виробництва молока та способу утримання корів є кілька варіантів організації доїння корів: у стійлах переносними або пересувними апаратами зі збиранням молока у відра чи бідони; у стійлах переносними апаратами зі збиранням молока у молокопроводи; у станках стаціонарних доїльних залів або на доїльних майданчиках; у доїльних станках пересувних доїльних установок на пасовищах і в літніх таборах. Відповідно до цього доїльні установки класифікують за такими основними ознаками (рис. 1):

- умовами експлуатації – стаціонарні та пересувні;
- розміщенням корів під час доїння – у стійлах і станках доїльних установок;

- характером використання станків під час доїння – нерухомі і рухомі (конвеєрні);
- кількістю корів у станку – індивідуальні та групові;
- розміщенням станків – радіальне, паралельне, послідовне (типу «Тандем»), під кутом (типу «Ялинка»);
- способом збирання молока від доїльних апаратів – у відра (бідони) та в молокопровід.
- у господарствах України експлуатують установки та агрегати для доїння корів:
- у стійлах зі збиранням молока в переносні відра (АД-100А, АД-100Б, ДАС-2Б, ДАС-2В, УДБ-100), а також із транспортуванням молока загальним молокопроводом у молочне відділення (АДМ-8А та серія установок «Брацлавчанка» УДМ-50, УДМ-100, УДМ-200);
- у спеціалізованих залах в індивідуальних (УДТ-8, УДА-8А «Тандем-автомат») та групових (УДЕ-8А, УДА-16 «Ялинка-автомат») станках;
- на пасовищах і в літніх таборах (пересувні УДС-3А, УДС-3Б, УДЛ-12, УДП-8).

Ці доїльні установки уніфіковані між собою, що створює певну зручність під час їх монтажу та експлуатації [4].

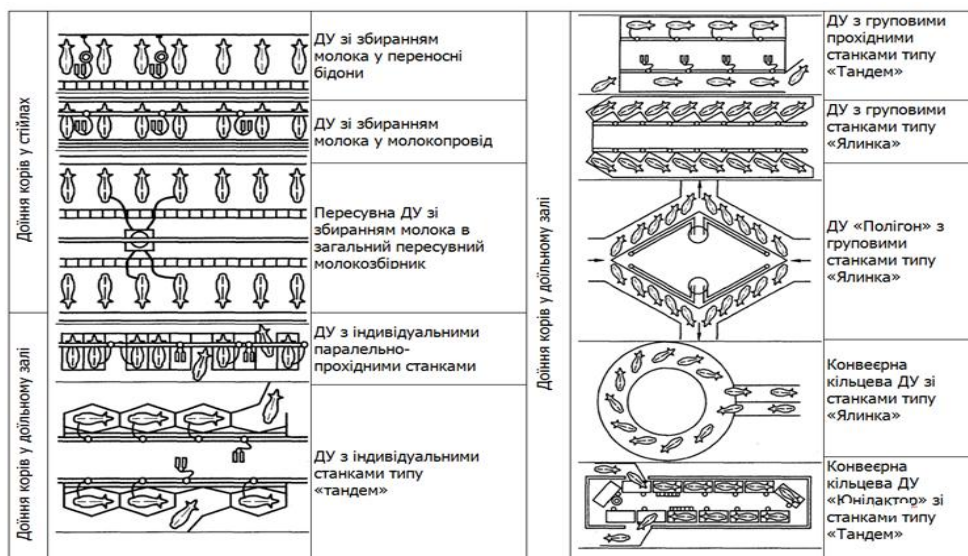
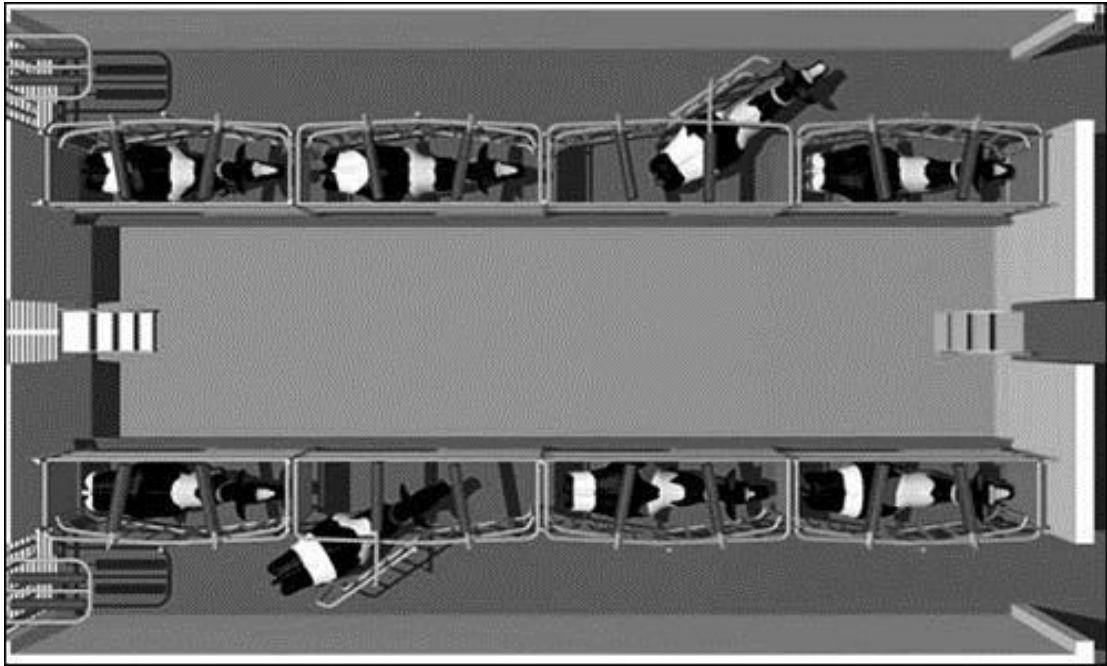

Рис. 1. Класифікація доїльних установок

Найкраща доїльна установка «Тандем-автомат» УДА-8А (рис. 2) з індивідуальними станками дає змогу здійснювати індивідуальний облік молока, транспортувати його в молочне відділення, фільтрувати, охолоджувати і тимчасово зберігати в охолодженому стані.

Рис.2. Доїльна установка «Тандем-автомат»

Такі установки доцільно використовувати на тих фермах, де тварини істотно різняться за продуктивністю і швидкістю молоковіддачі. Розміщення в індивідуальних станках дає змогу враховувати індивідуальні особливості доїння корів, впускати у станок і випускати тварин незалежно від інших, що особливо важливо для племінних ферм.

Робочим місцем оператора машинного доїння є траншея завглибшки 0,7-0,8 м, що значно поліпшує умови його роботи. На дно траншеї покладено дерев'яну решітку, а з боків розміщено кронштейни, до яких прикріплено оцинкований технологічний вакуум-провід.

Установка складається з двох секцій, розміщених вздовж траншеї по чотири індивідуальні станки в кожній. Кожен станок має дверцята для впускання і для випускання корови. Відчиняють і зачиняють їх за допомогою важільного механізму з пневматичним приводом.

Система роздавання кормів забезпечує транспортування їх із бункера до годівниць ланцюгово-шайбовим конвеєром та видавання в годівниці за допомогою напівавтоматичних дозаторів. Дозатори діють від пневматичних пульсаторів.

Уніфікована вакуумна установка УВУ-60/45 працює в режимі 60 м³/год і забезпечує роботу доїльних апаратів, дозаторів кормороздавача та системи керування дверима доїльного залу, а також транспортування молока, промивання доїльної апаратури і молочного обладнання.

Рис.3. Автоматизований доїльний агрегат УДА-100 «Карусель»

Також до найкращих враховується автоматизований доїльний агрегат УДА-100 «Карусель» (рис.3) являє собою кільцевий конвеєр, на платформі якого розмішено 16 доїльних станків. До складу агрегату входять також кормороздавач, маніпулятори доїння, молокопровід, вакуумна установка з повітропроводом, пункт санітарної обробки вимені, системи електропроводів та керування. Кожен доїльний станок оснащений годівницею, дозатором комбікормів і доїльним автоматом МД-Ф-1.

Автомат управління та санітарної обробки вимені корів забезпечує:

- обмивання вимені теплою водою з використанням щіток;
- управління конвеєром за допомогою 6 датчиків;
- зупинку платформи, якщо корова за період її оберту не повністю видоїлась (маніпулятор доїння не зніме доїльні стакани з дійок), або ж не встигає зайти в станок із санітарного пункту чи зійти з платформи після доїння;
- реєстрацію звільнення платформи коровою;
- вмикання в роботу обладнання (розбризування води, щіток, обдування теплим повітрям) санітарної обробки корів;
- зачинення дверцят санітарного пункту.

Під час роботи агрегат УДА-100 обслуговують оператор і скотар. Відповідно до графіка скотар підганяє чергову групу корів на переддоїльний майданчик і направляє їх в пункт санобробки доїльного агрегату. Тривалість санітарної обробки вимені становить 15 с.

У разі входу чергової корови в доїльний станок на платформі оператор на пульті керування дозатором встановлює задану норму видачі комбікорму. Потім він піднімає важіль пневмодатчика маніпулятора доїння, встановлює

його на скобу, а доїльні стакани – на вим'я корови і регулює підвісну частину доїльного апарата так, щоб забезпечити однаковий натяг усіх молочних трубок.

Машинне додоювання корів і зняття доїльних стаканів із вимені виконує автомат без участі оператора. У пункті санобробки обмивання вимені наступної корови почнеться лише після того, як відповідний датчик просигналізує про вихід з платформи чергової корови [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Впровадження роботизованих технологій доїння корів, насамперед, значно полегшує важку і кропітку працю тваринників, а отже, навпаки є прикладом соціальної відповідальності агробізнесу. В Україні майбутнє цієї технології – розвиток роботизованих молочних ферм сімейного типу.

Список використаних джерел

1. Вдосконалення процесу і засобів машинного доїння корів [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: <http://propozitsiya.com/ua/vdoskonalennya-procesu-i-zasobiv-mashinnogo-doyinnya-koriv> Мова укр.
2. Агробізнес сьогодні [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/suchasne-tvarynnytstvo/3978-robotyzovane-doiinnia-koriv-okupnist-investytsii.html> Мова укр.
3. Машкін М. І. Технологія виробництва молока і молочних продуктів. Навчальне видання / М. І. Машкін, Н.М. Париш. – К .: Вища освіта, 2006. – 351с.
4. Радионов Г.В. Рекомендации по повышению термоустойчивости молока коров / Г.В. Радионов. – М : Агроконсалт. -2003. -24 с.
5. Інновації в молочному господарстві [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.agronews.ua/node/25333>